

ka iggal ajal, igga rahwa seas sesuggusid olnud, kes kui kawwalad innimeste abbausfust hinda püidnud ja hinda sanud ja welgi sawad, et arpudega, ehk kaartidest, Kohwi-paksust, (Kaffesah) ehk mu tühjast asjast, küssijatele kostawad ja ettekulutawad, mis neile wõiks tülla, ehk kuidagi ühhe ehk tõise asja luggu saaks minnema. Sedda teggid siis ka éanemuiste needsinatsed tühja näggijad ehk tähtemõistjad, kuida sedda Prohwet Danteli ramato 2. p. ja 2 f. nähha, kus kunningast Nebukadnetsarist ööldakse: Kunningas käskis kutsuda Kynstimeh. hed ja tähttyndjat, ja lausujad, ja Kaldea targad, et piddid ülles räkima (s. o. selletama) temma unnenäud. Mis Nebukadnetsar ommal ajal teggi, sedda tewad tännapäew weel kõi k hõmmiko-maa wallitsejad, kes weel praego nisuggusid tühja Kynstimehhi peawad, kelle käest kõige ettewõtmise nõus kulawad, mis tähhed peaksid näitama, kas korda-wal raisku-minnemist. Agga tewad nemmad sedda, et walmolik pimmedus neid üllewarjab, sellepärast, et Kristiusso õppetud weel süna polle ullatand.

Sesugguse rahwa käest on se siis tulnud, et ilmu kalendrisse hakatud kirjutama, ning ka weel muud rummalat asja süna seggama, nenda kui need halbid märgid ja nõuandmised, kui:

☉ hea aadrit lasta; ☽ hea küppo lasta; ♀ hea arstimise rohtu wõtta; ♀ hea külwada ja istutada; ♀ hea lapsi ärrawõerutada; ja mis muud halpi rummalust weel peäleegi. Needsinatsed sünsammas näidatud märgid ja nõuandmised, kulutawad selget abbausku, ja on mõnda innimest kahjo sisse saatnud, ehk ilmaaeguse aprilaskmisega surma kätte petnud. Et se nenda, sellepärast on wallitsused iggal maal keelnud, neid eddespiddi kalendris pruvida; agga

ilmad on ikka weel kalendrisse jänud, et ta kül nenda pärast tihti peäleegi wallet ajab.

Miks pärast sällitakse siis sedda, et tähtramato teggija umbsest peast ilmu kalendrisse kirjutab, kuida issi mõtleb ja arwab?

Selle küsimise peäle sago wastuse assemele üks luggu räkita waks ollema, mis 1785 aastal, Magdeburgi makõnnas Saksamaal, juhtus sündima.

Olli nimmetud ajal seälsammas, Hälle linnas, üks selts õppetud mehhi *), kes ajast ajani üht ja tõist kirja kunninga lubbaga, seälatse teadmata ja wägga abbausfulise tallorahwa õppetuseks, muist hopis maksota wäljaandis, ning ka igga aasta õppetawad ja targaste kirjutud kalendrit, wägga alwa süna eest, temma kätte murrettes. Ollid targad mehhed ilmuist, mis Tähtramatuis luggeda, jo mitto kõrd seddasamma rahwale tähhendand, mis meie süin ja majalgi omma rahwale ka olleme räkind, ja arwasid mehhed, et innimesed sedda olleks wõtnud tähhelepäanna ja uskuda; ning, et sedda uskusi ja lootsi, teggid 1785 aasta peäle kalendrit, ja andsid sedda wälja, agga ollid ilmu nimmetamata ja näitamata jätanud. Mis sündis?

Kui jo mitto tuhhat tähtramatut trükkeri käest olli wäljaläinud, kuuldi kõiges makõnnas suurt kahinat ollewad, ja satts tallorahwas kõi kalendrid, mis olli õstnud, trükkeri kätte taggasi, ja üht kaebamise ramatut Kubbernemango wallitsuse kätte, kellega sedda kaebas ja nenda räkis:

„Ballume kalendri teggijat kohto älla
„wõtta, ja tedda kimbutada, et ta ilmu
„mu kalendris näitamata jätanud. Se

*) Die Naturforschende Gesellschaft in Halle.